

ครบเครื่อง การจัดการเรียนรู้

จินตรา ด้านคงรักษ์

ครบเครื่องการจัดการเรียนรู้

จันทรา ต้านคงรักษ์

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ISBN (E-Book) 978-616-598-558-1

สั่งซื้อได้ที่ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
<http://www.chulabook.com>
โทร. ๐๘-๖๓๒๓-๓๗๐๓-๔
customer@cubook.chula.ac.th, info@cubook.chula.ac.th
Apps: CU-eBook Store

คำนำ

การจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ เป็นหัวใจคุณภาพทางการศึกษาที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ แม้การประเมินผลจะเป็นปลายทางของการจัดการศึกษา แต่ก็จะเป็นสิ่งสะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด ผู้เรียนสามารถบรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรกำหนดหรือไม่ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ผลการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) และผลการทดสอบเพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียน (Nation Test : NT) มีคะแนนเฉลี่ยมาก-น้อย ผันผวนไม่แน่นอน ไม่พัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แบบขึ้นบันได การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยใช้ผลการทดสอบเป็นตัวตั้ง จะนำไปสู่การปรับวิธีสอนเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

ครบเครื่องการจัดการเรียนรู้ นำเสนอความรู้เกี่ยวกับ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ วิธีสอนภาษาไทย เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จัดทำขึ้นโดยนำสภาพปัญหาจากผลการทดสอบ O-NET ที่นักเรียนได้คำร้อยละที่ตอบถูกน้อยเป็นตัวตั้ง และเขียนอธิบายแทรกการใช้หลักการ ทฤษฎีเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ชัดเจน ผู้สอนภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามารถใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้มีรายชื่อที่ได้อ้างอิงในหนังสือเล่มนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้ **ครบเครื่องการจัดการเรียนรู้** สำเร็จเป็นรูปเล่ม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตนเองสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู โดยการทำข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA)

สุดท้ายขอขอบคุณทุกท่านที่เลือกใช้หนังสือเล่มนี้ และหากมีข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น กรุณา ส่งให้ผู้เขียนทราบ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้สนใจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพของผู้เรียน

จันทร์ดา ด้านคงรักษ์
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๑
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๒
คำอธิบายรายวิชา	๑๕
โครงสร้างรายวิชา	๒๕
กำหนดการสอน	๓๔
หน่วยการเรียนรู้	๓๘
แผนการจัดการเรียนรู้	๗๑
บทที่ ๒ การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	๑๒๓
บทบาทของผู้สอนภาษาไทย	๑๒๔
ลักษณะการสอนที่ดี	๑๓๓
ลักษณะการจัดกิจกรรม	๑๔๐
พัฒนาการของเด็กวัยรุ่น	๑๔๔
บทที่ ๓ วิธีสอนภาษาไทย	๑๕๑
ความหมายของวิธีสอน	๑๕๒
หลักการเลือกวิธีสอน	๑๕๓
คุณลักษณะของวิธีสอน	๑๕๘
ลักษณะวิธีสอน	๑๖๓
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	๑๗๗
บทที่ ๔ เทคนิคการสอน	๑๘๗
ความหมายของเทคนิคการสอน	๑๘๘
เทคนิคการสอนโดยใช้ผังกราฟิก	๑๘๙
เทคนิคการสอนโดยใช้คำถาม	๒๐๘
เทคนิคการสอนโดยใช้เพลง	๒๑๖
เทคนิคการสอนโดยใช้เกม	๒๒๐
เทคนิคการสอนโดยใช้สื่อการสอน	๒๒๗
เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ	๒๓๖
บทที่ ๕ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	๒๔๗
การวัดและการประเมินผลระดับชั้นเรียน	๒๔๘
การตัดสินผลการเรียน	๒๕๖
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๒๖๑
บรรณานุกรม	๒๗๑
ประวัติผู้เขียน	๒๗๖

บทที่ ๑

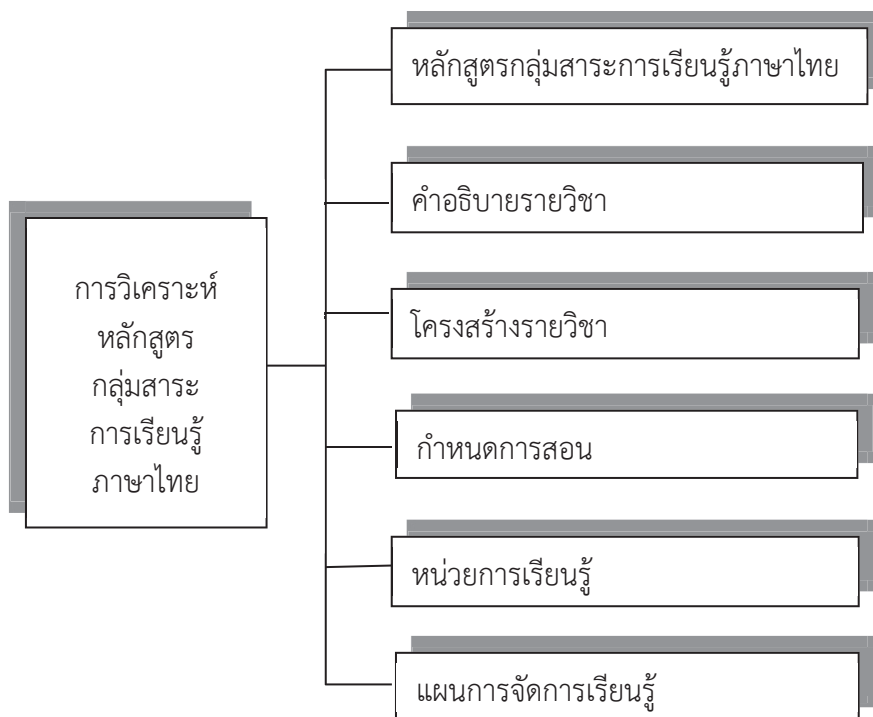
การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด การจัดการเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

บทที่ ๑ นี้นำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

๑. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
๒. คำอธิบายรายวิชา
๓. โครงสร้างรายวิชา
๔. กำหนดการสอน
๕. หน่วยการเรียนรู้
๖. แผนการจัดการเรียนรู้

การนำเสนอเนื้อหาสามารถสรุปได้ ดังภาพ

ภาพ ๑.๑ การนำเสนอเนื้อหาในบทที่ ๑ การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งผู้สอนภาษาไทยจำเป็นต้องศึกษา เพื่อความเข้าใจเรื่องเหล่านี้ ได้แก่ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดวิสัยทัศน์ให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งสมรรถนะ ๕ ประการ จะเกิดขึ้นด้วยการส่งเสริมประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร	อ่าน - อ่านในใจ อ่านจับใจความ อ่านแปลความ อ่านขยายความ ฟัง - ฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ เขียน - เขียนเรียงความ เขียนย่อหน้า เขียนร้อยกรอง เขียนผังกราฟิก พูด - นำเสนอหน้าห้อง / สาธารณะ อภิปราย อธิบาย บรรยาย
๒. ความสามารถในการคิด	วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบ คิดตัดสินใจ สังเกต สำรวจ สำรวจค้นหา ระบุ แยกแยะ จัดกลุ่ม จำแนกประเภท เปรียบเทียบ เรียงลำดับ สรุปอ้างอิง ตีความหมาย นิยาม การพยากรณ์ ตั้งสมมติฐาน พิสูจน์ ตั้งเกณฑ์ ประเมิน
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา	แก้ปัญหา (ได้คำตอบเดียว) → แก้ปัญหาโจทย์ แก้ปัญหาชีวิต (ได้หลายคำตอบ หลายแนว) แก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ แก้ปัญหาเพื่อความสะดวกในชีวิตด้วยการสร้างอุปกรณ์ เครื่องมือ
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน ลดความขัดแย้ง ปรับตัว หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตัดสินใจ ประเมินตน ควบคุมสถานการณ์ สื่อสารต่อรอง ปฏิเสธและโน้มน้าวจิตใจ ความสามารถพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องใช้ในการเลือกทางดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันให้มี
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	สืบค้น ประมวลผล ใช้ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (การใช้ ICT) เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

ภาพ ๑.๒ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ที่มา: พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข (๒๕๖๐: ๗)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ เพื่อให้ผู้สอนปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ หรือสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน โดยออกแบบกิจกรรมให้ลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ อย่างต่อเนื่องจนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

ตาราง ๑.๑ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และตัวชี้วัด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ตัวชี้วัด
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑. ปกป้องและรักษาสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ๒. สืบทอดและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๑. รักษาความซื่อสัตย์ พูดความจริง ๒. มีความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น ๓. ประพฤติปฏิบัติถูกต้อง ตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งตนเองและผู้อื่น
๓. มีวินัย	ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกาและข้อตกลงต่าง ๆ ของสังคม
๔. ใฝ่เรียนรู้	๑. มีนิสัยรักการอ่าน ๒. มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ๓. มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง เรียนรู้ให้ลึกซึ้ง กว้างขวางมากขึ้น
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๑. มีความพอประมาณ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ๒. มีเหตุผล คือ ตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ๓. มีภูมิคุ้มกัน คือ มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้ ๑) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน และมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ตาราง ๑.๑ (ต่อ)

คุณลักษณะ	ตัวชี้วัด
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. มีความมุ่งมั่นทำงานให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง ๒. เพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอด้วยความอดทน
๗. รักความเป็นไทย	๑. แสดงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทย ๒. เพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอด้วยความอดทน
๘. มีจิตสาธารณะ	การมีส่วนร่วมรับผิดชอบและช่วยเหลือในภารกิจ เหตุการณ์ หรือสิ่งที่ก่อให้เกิดผลได้ผลเสียแก่ประชาชนทั่วไปในชุมชนและสังคม ด้วยความตระหนัก สมัครใจ กระตือรือร้น และพึงพอใจ

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่กำหนดให้รู้ว่า ผู้เรียนควรรู้อะไรและทำอะไรได้และเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ผู้สอนต้องศึกษาและวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดต้องรู้ ตัวชี้วัดควรรู้ รวมทั้งตัวชี้วัดใดที่สอนเฉพาะชั้น ที่ต้องสอนเน้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ และตัวชี้วัดใดก่อนนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้และวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ดังนี้ (สพฐ. ๒๕๕๓ก: ๓)

มาตรฐานการเรียนรู้ คือ เป้าหมายสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน โดยระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวชี้วัด คือ การระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สำหรับนำไปกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ ๑ – มัธยมศึกษาปีที่ ๓)

ตัวชี้วัดแต่ละตัว ได้ออกแบบเรียงลำดับคุณภาพของผู้เรียนเป็นเส้นพัฒนาการจากระดับง่ายหรือระดับพื้นฐาน และมีความซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย **ตัวชี้วัดต้องรู้** ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยผู้สอนจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและ**ตัวชี้วัดควรรู้** ผู้เรียนทุกคนควรเรียนรู้ โดยผู้เรียนแสวงหาความรู้หรือศึกษาได้ด้วยตนเอง

คุณภาพผู้เรียน คือ คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ระบุไว้ว่า “ควรรู้อะไรและทำอะไรได้” โดยมีการระบุความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและค่านิยมไว้ หลอมรวมเป็นคุณภาพผู้เรียนแต่ละสาระ

ในที่นี้ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางนำไปใช้ประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มี ๕ สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม แต่ละสาระนำเสนอมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดต้องรู้และตัวชี้วัดควรรู้) ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดและคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้

ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะเห็นว่าบางตัวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เช่น การอ่านออกเสียง ร้อยแก้วและร้อยกรอง บางตัวเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นใดชั้นหนึ่ง จากตารางนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทน มีคุณภาพด้านการอ่านตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง ๑.๒ ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดสาระการอ่าน

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรองได้ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	ม.๒/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ได้ถูกต้อง	ม.๓/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ม.๑/๒ จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ม.๑/๕ ตีความคำยากในเอกสาร วิชาการ โดยพิจารณาจากบริบท	ม.๒/๒ จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียด จากเรื่องที่อ่าน	ม.๓/๓ ระบุมโนทัศน์สำคัญ และรายละเอียดของข้อมูลที่ สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน
-	ม.๒/๓ เขียนผังความคิดเพื่อแสดง ความเข้าใจในบทเรียน ต่าง ๆ ที่อ่าน	ม.๓/๔ อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียน กรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและ รายงาน
ม.๑/๓ ระบุนิพจน์และผลและข้อเท็จจริง กับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	ม.๒/๕ วิเคราะห์และจำแนก ข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจาก บทความที่อ่าน	-

ตาราง ๑.๒ (ต่อ)

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๔ ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมาย ในบริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	-	ม.๓/๒ ระบุความแตกต่างของคำ ที่มีความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย
-	ม.๒/๔ อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน	ม.๓/๕ วิเคราะห์ วิวิจารณ์และ ประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้ กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจดีขึ้น
-	-	ม.๓/๖ ประเมินความถูกต้องของ ข้อมูลที่ใช้สนับสนุน ในเรื่องที่อ่าน
-	-	ม.๓/๗ วิวิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และ ความเป็นไปได้ของเรื่อง
ม.๑/๖ ระบุข้อสังเกตและ ความสมเหตุสมผลของ งานเขียนประเภทชักจูง โน้มน้าวใจ	ม.๒/๖ ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าวใจหรือ ความสมเหตุสมผล ของงานเขียน	ม.๓/๘ วิเคราะห์เพื่อแสดง ความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน
ม.๑/๘ วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจาก การอ่านงานเขียนอย่าง หลากหลายเพื่อนำไปใช้ แก้ปัญหาในชีวิต	ม.๒/๗ อ่านหนังสือ บทความ หรือ คำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือ แนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิต	ม.๓/๙ ตีความและประเมินคุณค่า และแนวคิดที่ได้จาก งานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิต
ตัวชี้วัดควรรู้		
ม.๑/๗ ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำ วิธีการใช้งานของเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ในระดับ ที่ยากขึ้น	-	-
ม.๑/๙ มีมารยาทในการอ่าน	ม.๒/๘ มีมารยาทในการอ่าน	ม.๓/๑๐ มีมารยาทในการอ่าน
รวม ๙ ตัวชี้วัด	รวม ๘ ตัวชี้วัด	รวม ๑๐ ตัวชี้วัด

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีคุณภาพด้านการอ่าน ดังนี้

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมาย โดยตรง และความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้

ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระการเขียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะเห็นว่าบางตัวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เช่น การเขียนย่อความ บางตัวเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นใดชั้นหนึ่ง จากตารางนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทน มีคุณภาพด้านการเขียนตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง ๑.๓ ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระการเขียน

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๒ เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ ถูกต้องชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	-	ม.๓/๒ เขียนข้อความโดยใช้ ถ้อยคำได้ถูกต้องตาม ระดับภาษา
ม.๑/๓ เขียนบรรยายประสบการณ์ โดยระบุสาระสำคัญและ รายละเอียดสนับสนุน	ม.๒/๒ เขียนบรรยายและ พรรณนา	-
ม.๑/๔ เขียนเรียงความ	ม.๒/๓ เขียนเรียงความ	-

ตาราง ๑.๓ (ต่อ)

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๕ เขียนย่อความจากเรื่อง ที่อ่าน	ม.๒/๔ เขียนย่อความ	ม.๓/๔ เขียนย่อความ
ม.๑/๗ เขียนจดหมายส่วนตัว และจดหมายกิจธุระ	ม.๒/๖ เขียนจดหมายกิจธุระ	ม.๓/๕ เขียนจดหมายกิจธุระ
ม.๑/๖ เขียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสาระจากสื่อ ที่ได้รับ	ม.๒/๗ เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องที่อ่านอย่างมี เหตุผล	ม.๓/๖ เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นและ โต้แย้งอย่างมีเหตุผล
-	-	ม.๓/๗ เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องต่าง ๆ
-	-	ม.๓/๘ กรอกแบบสมัครงาน พร้อมเขียนบรรยาย เกี่ยวกับ ความรู้และ ทักษะของตนเอง ที่เหมาะสมกับงาน
ตัวชี้วัดควรรู้		
ม.๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจง ครึ่งบรรทัด	ม.๒/๑ คัดลายมือตัวบรรจง ครึ่งบรรทัด	ม.๓/๑ คัดลายมือตัวบรรจง ครึ่งบรรทัด
-	ม.๒/๕ เขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้า	ม.๓/๙ เขียนรายงานการศึกษา ค้นคว้าโครงการงาน
-	-	ม.๓/๓ เขียนชีวประวัติหรือ อัตชีวประวัติโดยเล่า เหตุการณ์ ข้อคิดเห็น และทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ
ม.๑/๙ มีมารยาทในการเขียน	ม.๒/๘ มีมารยาทในการเขียน	ม.๓/๑๐ มีมารยาทในการเขียน
รวม ๙ ตัวชี้วัด	รวม ๘ ตัวชี้วัด	รวม ๑๐ ตัวชี้วัด

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีคุณภาพด้านการเขียน ดังนี้

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่าย ชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์และแสดงความรู้ ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ

สาระที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระการฟัง การดูและการพูด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะเห็นว่าบางตัวไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เช่น สรุปลักษณะสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู บางตัวเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นใดชั้นหนึ่ง จากตารางนี้ จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทน มีคุณภาพด้านการฟัง การดูและการพูดตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง ๑.๔ ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระการฟัง การดูและการพูด

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๑ พุทธสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู	ม.๒/๑ พุทธสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู	-
ม.๑/๒ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู	-	-
ม.๑/๓ พุทธแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู	-	ม.๓/๑ แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู

ตาราง ๑.๔ (ต่อ)

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๔ ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาไม่น่าไว้วางใจ	ม.๒/๒ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ม.๒/๓ วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	ม.๓/๒ วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
-	ม.๒/๔ พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์	ม.๓/๓ พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ม.๑/๕ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา	-	ม.๓/๔ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา
-	-	ม.๓/๕ พุดโน้มน้าวโดยนำเสนอหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ
-	ม.๒/๕ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดูและการสนทนา	-
ม.๑/๖ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	ม.๒/๖ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	ม.๓/๖ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
รวม ๖ ตัวชี้วัด	รวม ๖ ตัวชี้วัด	รวม ๖ ตัวชี้วัด

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีคุณภาพด้านการฟัง การดูและการพูด ดังนี้

พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบมีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และพุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ มีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดทุกตัวจะเห็นว่าเป็นตัวชี้วัดต้องรู้ทั้งสิ้นและบางตัวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เช่น แต่งบทร้อยกรอง แต่เป็นคำประพันธ์ต่างชนิดกัน บางตัวเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นใดชั้นหนึ่ง จากผลการทดสอบ O-NET ย้อนหลังหลาย ๆ ปี พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้คำร้อยละที่ตอบถูกน้อยที่สุด ลำดับที่ ๑-๕ ในสาระหลักการใช้ภาษาไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทน มีคุณภาพด้านหลักการใช้ภาษาไทยตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังตาราง

ตาราง ๑.๕ ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระหลักการใช้ภาษาไทย

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	-	-
ม.๑/๒ สร้างคำในภาษาไทย (คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง)	ม.๒/๑ สร้างคำในภาษาไทย (คำสมาส)	ม.๓/๑ จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย
ม.๑/๓ วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	ม.๒/๒ วิเคราะห์โครงสร้างประโยคสามัญ ประโยครวมและประโยคซ้อน	ม.๓/๒ วิเคราะห์โครงสร้างประโยคซับซ้อน
ม.๑/๔ วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน	ม.๒/๔ ใช้คำราชาศัพท์	ม.๓/๓ วิเคราะห์ระดับภาษา
ม.๑/๖ จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	ม.๒/๕ รวบรวมและอธิบายความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย	ม.๓/๔ ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ

ตาราง ๑.๕ (ต่อ)

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๕ แต่งบทร้อยกรอง (กาพย์ยานี ๑๑)	ม.๒/๓ แต่งบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ)	ม.๓/๖ แต่งบทร้อยกรอง (โคลงสี่สุภาพ)
รวม ๕ ตัวชี้วัด	รวม ๕ ตัวชี้วัด	รวม ๖ ตัวชี้วัด

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีคุณภาพด้านหลักการใช้ภาษาไทย ดังนี้

ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้

ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ความสัมพันธ์ตัวชี้วัด สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะเห็นว่าบางตัวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เช่น สรุปรเนื้อหา วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน แต่มีระดับความยากเพิ่มขึ้นในชั้นสูงขึ้นไป บางตัวเน้นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ในชั้นใดชั้นหนึ่ง จากตารางนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทน มีคุณภาพด้านวรรณคดีและวรรณกรรมตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังตัวอย่าง

ตาราง ๑.๖ ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัด สาระวรรณคดีและวรรณกรรม

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๑ สรุปรเนื้อหาวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่าน	ม.๒/๑ สรุปรเนื้อหาวรรณคดีและ วรรณกรรมที่อ่านใน ระดับที่ยากขึ้น	ม.๓/๑ สรุปรเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรม ท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

ตาราง ๑.๖ (ต่อ)

ตัวชี้วัดต้องรู้		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ม.๑/๒ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ	ม.๒/๒ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีวรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ	ม.๓/๒ วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
ม.๑/๓ อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	ม.๒/๓ อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน	-
ม.๑/๔ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	ม.๒/๔ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	ม.๓/๓ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ม.๑/๕ ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	ม.๒/๕ ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ	ม.๓/๔ ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง
รวม ๕ ตัวชี้วัด	รวม ๕ ตัวชี้วัด	รวม ๔ ตัวชี้วัด

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จะมีคุณภาพด้านวรรณคดีและวรรณกรรม ดังนี้

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สรุป

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่กำหนดให้รู้ว่าผู้เรียนควรรู้อะไรและทำอะไรได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุขได้นั้น ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต้องศึกษาและวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในระดับชั้นให้ชัดเจนดังตัวอย่างการวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ก่อนนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้และวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชา จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้เข้าใจว่ารายวิชานั้น ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ องค์กรความรู้ ได้ฝึกทักษะ/กระบวนการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญอะไรบ้าง

ความหมายของคำอธิบาย

คำอธิบายรายวิชาเป็นข้อความอธิบายรหัสวิชา ชื่อวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น เวลาเรียน/หน่วยกิต สาระการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ รวมทั้งควรระบุกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ ส่วนท้ายของคำอธิบายรายวิชาให้ใส่รหัสตัวชี้วัด (รายวิชาพื้นฐาน) หรือผลการเรียนรู้ (รายวิชาเพิ่มเติม) กำกับไว้ด้วย

องค์ประกอบของคำอธิบาย

การจัดทำคำอธิบายรายวิชาเขียนได้หลายรูปแบบ โรงเรียนจะเลือกรูปแบบใดก็ได้ แต่องค์ประกอบของคำอธิบายรายวิชาต้องครบถ้วน โดยทั่วไปจะยึดแบบฟอร์มการเขียนตามเอกสารแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ รายละเอียดในคำอธิบายรายวิชา สามารถแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนหัว ส่วนเนื้อหาและส่วนท้าย (ศุภวรรณ เล็กวิไล. ๒๕๕๔: ๒๒-๒๘, สพฐ. ๒๕๕๓: ๕๙-๖๐)

๑. ส่วนหัว ระบุ “คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน” หรือ “คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม” รหัสวิชา ชื่อรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น ภาคเรียน เวลาเรียนและหน่วยกิต

๒. ส่วนเนื้อหา

๒.๑ คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน เขียนเป็นความเรียง โดยระบุองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะหรือเจตคติที่ต้องการ ครอบคลุมตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง คุณภาพผู้เรียนในชั้นปี สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี)

๒.๒ คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม เขียนเป็นความเรียง โดยระบุองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะหรือเจตคติที่ต้องการ ครอบคลุมผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ตามจุดเน้น ตามต้องการของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น โดยไม่ต้องอิงมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด

๓. ส่วนท้าย ระบุรหัสตัวชี้วัดและจำนวนรวมของตัวชี้วัด (รายวิชาพื้นฐาน) หรือผลการเรียนรู้และจำนวนรวมของผลการเรียนรู้ (รายวิชาเพิ่มเติม)

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน		คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม	
รหัสวิชา _____	ชื่อวิชา _____	กลุ่มสาระการเรียนรู้ _____	๑. ส่วนหัว
ระดับชั้น _____	ภาคเรียน _____	เวลาเรียน _____ หน่วยกิต _____	
(ย่อหน้าที่ ๑) ความรู้ สอดคล้องกับตัวชี้วัดในชั้นปี			๒. ส่วนเนื้อหา
(ย่อหน้าที่ ๒) ทักษะ/ กระบวนการเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิคการสอน แหล่งเรียนรู้			
(ย่อหน้าที่ ๓) คุณลักษณะและเจตคติของธรรมชาติวิชา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
รหัสตัวชี้วัด _____	ผลการเรียนรู้ _____		๓. ส่วนท้าย
จำนวนตัวชี้วัด _____	จำนวนผลการเรียนรู้ _____		

ภาพ ๑.๓ องค์ประกอบของคำอธิบายรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม
ที่มา: สพฐ. (๒๕๕๓ง: ๕๙-๖๐)

อนึ่ง ย่อหน้าที่ ๒ และย่อหน้าที่ ๓ ในส่วนเนื้อหาสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเทคนิคการสอน วิธีสอน แหล่งการเรียนรู้ จากหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

การเขียนคำอธิบายรายวิชาในรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมมีความแตกต่างกัน ดังนี้

๑. รายวิชาพื้นฐาน (basic course) เป็นรายวิชาที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การเขียนคำอธิบายรายวิชา พื้นฐานมีขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี ในระดับชั้นที่รับผิดชอบ

การนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อนำไปจัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยผู้สอนต้องศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่า ต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร เกิดองค์ความรู้ในเรื่องใด และสามารถทำอะไรได้บ้าง ฝึกทักษะ กระบวนการและมีคุณลักษณะใด และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ในที่นี้จะได้นำเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ดังนี้

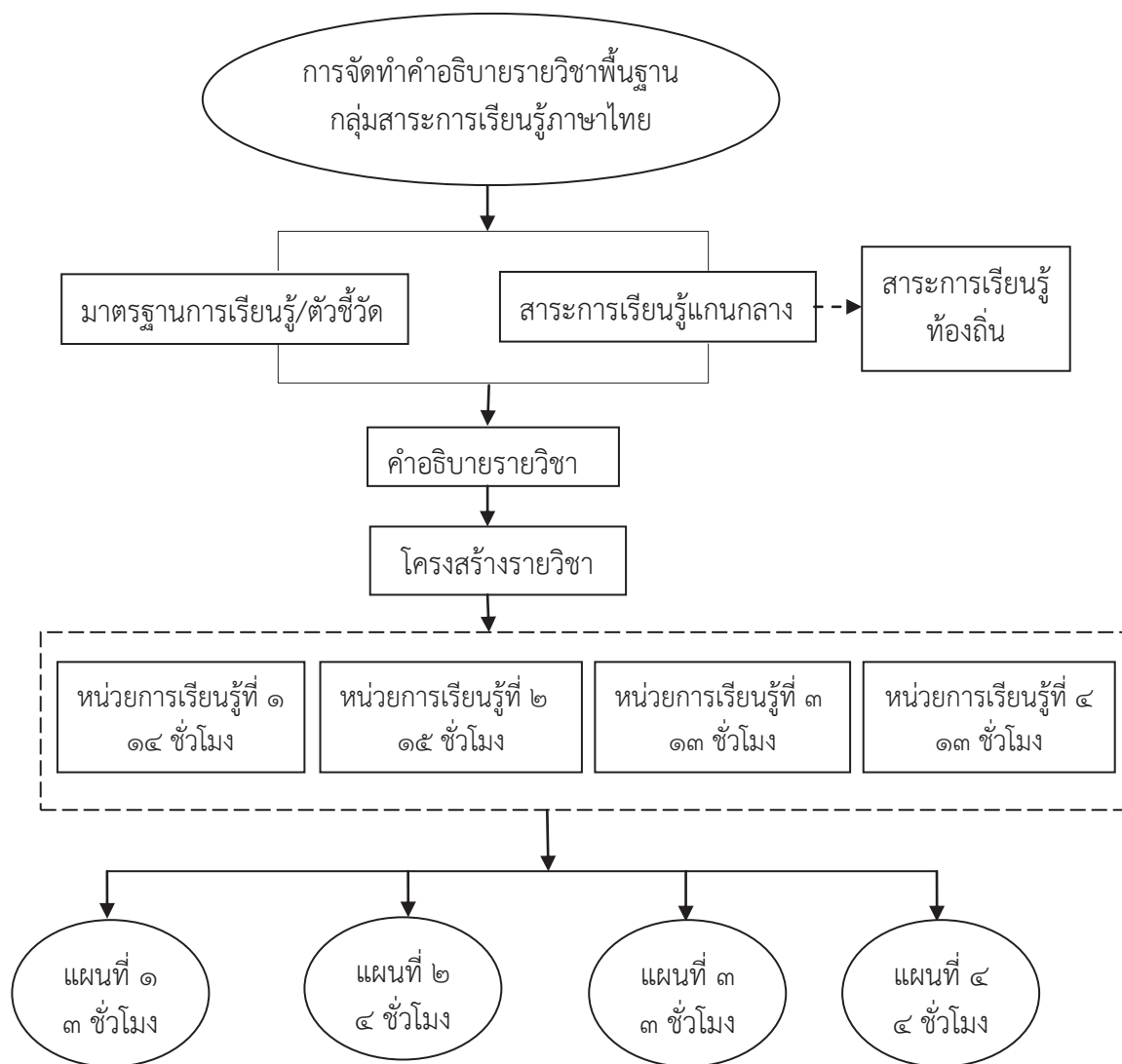
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑				
มาตรฐาน เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและหลักของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ				
สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย				
ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร / สิ่งที่พึงรู้	ผู้เรียนทำอะไร/ สิ่งที่พึงปฏิบัติได้	ทักษะ / กระบวนการ	คุณลักษณะ
๑. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	เสียงในภาษาไทย ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ฐานที่เกิดเสียงและลักษณะของเสียง	อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทยได้	ทักษะการพูด	ความสามารถในการสื่อสาร
๒. สร้างคำในภาษาไทย	การประสมคำ คำซ้ำ คำซ้อนคำและการใช้คำพ้อง	สร้างคำในภาษาไทยได้	ทักษะการจำแนก	- ความสามารถในการคิด - ใฝ่เรียนรู้
๓. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	คำในภาษาไทย ๗ ชนิด และหน้าที่ของคำ	วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคได้	ทักษะการวิเคราะห์	- ความสามารถในการคิด - มุ่งมั่นในการทำงาน

ภาพ ๑.๔ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ทักษะและคุณภาพผู้เรียนสู่คำอธิบายรายวิชา

๑.๒ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ถ้ามี) จากกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ความต้องการและบริบทของสถานศึกษา เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดรายวิชานั้น

๑.๓ จัดกลุ่มตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีความเชื่อมโยงเรียงเรียง นำมาเขียนเป็นความเรียง สะท้อนให้เห็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะในรายวิชานั้น

๑.๔ เขียนรายละเอียดตามองค์ประกอบของคำอธิบายรายวิชา ขั้นตอนการจัดทำคำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ กำหนดเวลาเรียนภาคเรียนละ ๖๐ ชั่วโมง เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น นำมาสู่คำอธิบายรายวิชา ดังภาพ

ภาพ ๑.๕ การจัดทำคำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตัวอย่าง การจัดทำคำอธิบายรายวิชา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ท๒๑๑๐๑ ภาษาไทย ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๖๐ คาบ จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ศึกษาหลักการอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง สรุปลักษณะสำคัญ ระบุเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน อธิบายคำ เปรียบเทียบ ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เขียนสื่อสาร บรรยาย เรียงความ ย่อความ พุทสรุปลักษณะสำคัญ พุทแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ เล่าเรื่องย่อ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย การสร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง วิเคราะห์ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค สรุบน้ำเหววรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์และอธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

โดยใช้ทักษะการจำแนก ทักษะการวิเคราะห์ กระบวนการทางภาษา กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ ใช้ความสามารถในการคิด การอธิบาย การแสดงความคิดเห็น การลงความคิดเห็น การตีความ การสรุปความ ผูกทักษะการอ่านและการเขียน การฟังการดูและการพูด เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการเรียนรู้ ใช้ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน

เพื่อให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด เห็นคุณค่าภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาคภูมิใจในภาษาไทย และรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์ในชีวิต

ตัวชี้วัดต้องรู้

ท ๑.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๒, ม.๑/๓, ม.๑/๔, ม.๑/๕

ท ๒.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๒, ม.๑/๓, ม.๑/๔, ม.๑/๕

ท ๓.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๒, ม.๑/๓

ท ๔.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๒, ม.๑/๓

ท ๕.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๒, ม.๑/๓

ตัวชี้วัดควรรู้

ท ๒.๑ ม.๑/๑, ม.๑/๔

รวมทั้งหมด ๒๐ ตัวชี้วัด

หมายเหตุ หนังสือราชการของ สพฐ. ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ จัดกลุ่มตัวชี้วัดต้องรู้และตัวชี้วัดควรรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลระดับชาติมีความสอดคล้องกัน สรุปลได้ว่า

ตัวชี้วัดต้องรู้ ผู้สอนต้องมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ วัดผลในระดับชั้นเรียนและระดับชาติ

ตัวชี้วัดควรรู้ ผู้สอนออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาจากสิ่งรอบตัวและชีวิตประจำวันจากกิจกรรมเสริมความรู้ต่าง ๆ มีการวัดผลระดับชั้นเรียนเท่านั้น ดังนั้น ในการจัดทำคำอธิบายรายวิชา ซึ่งควรนำมาบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจนด้วย

๒. รายวิชาเพิ่มเติม (additional course) เป็นรายวิชาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นตามจุดเน้นความต้องการของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น ไม่ต้องอิงตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ แต่มีเป้าหมายของการสร้างเพื่อนำไปสู่ผลการเรียนรู้ (learning outcome) ที่กำหนด ซึ่งควรต้องครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ การคิด ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือคุณธรรมและค่านิยม ขั้นตอนการจัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข ๒๕๖๐ก: ๓๙-๔๙, ศุภวรรณ เล็กวิไล. ๒๕๕๔: ๓-๒๕, ๓-๒๖) ดังนี้

๒.๑ ศึกษาวิสัยทัศน์ ลักษณะของเด็กและเยาวชนไทย โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรชาติในช่วงนี้คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒.๒ ศึกษาวิสัยทัศน์ของหลักสูตรสถานศึกษา จุดหมายลักษณะของเด็กที่ต้องการ ตลอดจน ทัศนคติ ปณิธาน ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน

๒.๓ ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนของสถานศึกษา ตลอดจนสภาพสังคมระดับชาติ ระดับอาเซียน และระดับโลก และศึกษาสภาพความต้องการพัฒนาผู้เรียน สภาพความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้กำหนดชื่อรายวิชาเพิ่มเติม สาระสำคัญ หรือโมทัศน์ ความคิดสำคัญ หลักการในหน่วยการเรียนรู้โดยจัดเรียงลำดับจากง่ายไปยาก หรือจากระดับพื้นฐานสู่ที่ซับซ้อนมากขึ้น

๒.๔ สร้างผังเชื่อมโยงสาระของรายวิชาเพิ่มเติม (ตัวอย่าง หน้า ๒๒)

๒.๔.๑ เน้นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒.๔.๒ จัดกลุ่มสาระและเรียงลำดับสาระจากพื้นฐานสู่ความซับซ้อน

๒.๔.๓ สร้างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการในรายวิชาเพิ่มเติมซึ่งมีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

๑) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ให้มีลักษณะสอดคล้องกับสาระที่กำหนด

๒) ผลการเรียนรู้ ให้มีความครอบคลุมพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านร่างกายหรือครอบคลุมด้าน ๑) ความรู้ ๒) สติปัญญาหรือการคิด ๓) การปฏิบัติ ๔) คุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือคุณธรรมและค่านิยม

๓) สาระสำคัญ หรือโมทัศน์ ความคิดสำคัญ หลักการในหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดเรียงลำดับจากง่ายไปยากหรือจากระดับพื้นฐานสู่ที่ซับซ้อนมากขึ้น

๔) กิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้สนับสนุน เป็นการใช้แนวการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญให้มีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและเน้นการทำงานเป็นทีม มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ คือ ๑) ตามความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ ๒) สมรรถนะการคิดที่ต้องการ ๓) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๕) การประเมินการเรียนรู้ เป็นการประเมินรอบด้านและเน้นการสร้างชิ้นงาน / ภาระงาน

๒.๕ จัดทำคำอธิบายรายวิชา

๒.๕.๑ กำหนดผลการเรียนรู้เรียงลำดับจากง่ายไปยากหรือจากระดับพื้นฐานสู่ความซับซ้อน

๒.๕.๒ กำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้

๒.๕.๓ จัดกลุ่มผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เรียบเรียงนำมาเขียนเป็นความเรียง สะท้อนให้เห็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะในรายวิชานั้น

ตัวอย่าง รายวิชาเพิ่มเติมเป็นรายวิชาชุด ๔.๐ ที่ควรได้รับการสร้างเพื่อพัฒนาเด็กยุค ๔.๐

๑. รายวิชาเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานสากลโลก เช่น พัฒนาความสามารถสืบสอบ ทำโครงการ

เขียนรายงาน และบทความโครงการ รวมทั้งการสร้างผลิตผลเพื่อตอบสนองสังคม

๒. รายวิชาพัฒนาทักษะการคิดสำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดไตร่ตรอง การยับยั้งชั่งใจ

๓. รายวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๔. รายวิชาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การอยู่อย่างพอเพียง

๕. รายวิชาอาเซียนศึกษา

๖. รายวิชาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

๗. รายวิชามนุษยสัมพันธ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน

๘. รายวิชากฎหมายที่เด็กควรรู้

๙. รายวิชามนุษยชน

๑๐. รายวิชาป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย

๑๑. รายวิชาศิลปะการป้องกันตัว

๑๒. รายวิชาการบินและกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

๑๓. รายวิชารู้เท่าทันในสังคมปัจจุบัน

๑๔. รายวิชาฉลาดซื้อประหยัดใช้

๑๕. รายวิชาด้านอาชีพ

๑๕.๑ การเกษตรกรรม การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง

๑๕.๒ การอุตสาหกรรม เช่น การซ่อมเครื่องเสียง การซ่อมจักรยาน การแปรรูปอาหาร และผลไม้ การถนอมอาหาร

๑๕.๓ การพาณิชย์กรรม เช่น การค้าและการบริการเกี่ยวกับสินค้าบางชนิด ค้าปลีก ค้าส่ง การบัญชีเบื้องต้น เงินออมและวิธีประหยัด การโฆษณา การสหกรณ์

๑๕.๔ การบริหารจัดการและการบริการ เช่น การท่องเที่ยวและบริการการโรงแรม งานสำนักงาน งานประชาสัมพันธ์ การจัดการฐานข้อมูลเพิ่มเติม

ตัวอย่าง การจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม การสืบสอบความรู้ และโครงงาน

ขั้นตอนการดำเนินการสร้างรายวิชา

๑. สร้างผังเชื่อมโยงสาระ หรือหัวข้อเรื่องของรายวิชา

ภาพ ๑.๖ ผังเชื่อมโยงหัวข้อเรื่องรายวิชาเพิ่มเติม การสืบสอบความรู้และโครงงาน

ที่มา: พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (๒๕๖๐ก: ๔๕)